

Ett samtal med konstnären Natasha Dahnberg

På den rysk-svenska konstnären Natasha Dahnbergs inrådan besökte vi, Vanja Pihl och Marie Berggren, konstvetarstuderande vid Stockholms universitet, utställningen *Från tsarer till folkkommisariater* som visas i Nationalmuseums tillfälliga lokaler på Konstakademien. Det verk som gjorde störst intryck på oss var Andrej Rjabusjkins *Moskvaflicka från 1600-talet*. Man ser att flickan har en lång fläta med ett rött band som uppenbart för våra tankar till Dahnbergs egna videoverk *På ett hår*. Vid vårt samtal med Dahnberg berättar hon att hon själv inte tidigare har reflekterat över själva flätan, den har alltid varit självklar för henne under hennes uppväxt i Ryssland. Det är kutym i Ryssland för flickor att ha flätor än i dag och Dahnberg själv klippte av

Moskvaflicka från 1600-talet,
Andrej Rjabusjkin 1903.

Under snön,
Natasha Dahnberg 2014.

Svarta bandet
Natasha Dahnberg 2014.

sin egen fläta vid 19 års ålder trots hennes fars misstyckte.

Flätan i videoverket *På ett hår* har således en förankring i en rysk tradition som flätas samman med svensk natur och personliga attiraljer. Dahnberg kom närmare naturen i och med sin flytt till Sverige, "i Sverige är årstiderna så långa, våren får ta sin tid, den växer fram och man ser skiftningarna. Tjockleken och färgen på flätan ändras med tiden, med åldern och livet – det samma gäller för växter, årstiderna byter av varandra." *På ett hår* framstår vid första anblicken som något skirt och förförande, men genom de invävda tingen och genom flätans formspråk, ibland uppluckrad och ibland formfast, växer historien om en kvinna fram – en historia som även visar att livet inte är perfekt. Som Dahnberg själv säger "dissonansen behövs".

Stillbild ur *Maria & Elisabet*, Natasha Dahnberg 2014.

I videoverket *Maria & Elisabet*, som är en nutida gestaltning av bebådelsen, ger Dahnberg röst åt unga och gamla gravidas upplevelser av graviditet och vad den har inneburit för dem. Det handlar inte om, som Dahnberg säger, "mina funderingar eller var jag vill berätta utan om extremt personliga utsagor från dessa människor". "Att vara gravid i dag som extremt ung eller gammal innebär samma problematik nu som för 2000 års sedan." Dahnberg menar att människor tenderar att döma dessa gravida kvinnor och att det finns flera känsliga beröringspunkter i bebådelsen som kan gestalta samhället i dag, som så tydligt i detta verk – kvinnans sexualitet. Vidare påpekar hon den problematik som uppstår vid mötet med en ung gravid, "man frågar inte människor i dessa situationer om hur de mår". Dahnberg berättar om att hon undervisade i en klass där en elev blev gravid. Eleven gick då i årskurs nio och Dahnberg minns att det aldrig fanns någon tveksamhet, hon ville ha barnet. Med stolthet bar hon på sin mage, detta fascinerade Dahnberg oerhört och har under processen av filmen varit en inspiration att återkomma till.

Det finns tydliga normer i samhället, som talar om när det rimligt att skaffa barn. Den unga flickan i filmen kan väcka förutfattade meningar om när det är lämpligt och önskvärt att skaffa barn. Likt en person som efter att ha sett *Maria & Elisabet* sa att det "absolut inte kunde vara så att flickan vill ha barn, inte för något i världen, det är helt orimligt". Dahnberg menar på att ingen "kan sätta sig in i en annan människas situation och bestämma vad som är lämpligt eller inte". Att med sådan säkerhet avvisa en annan människa val, finner hon intressant och häpnadsväckande.

Dahnberg knyter återigen an till bebådelsen och pratar om att flickor under den tid förväntades bli gravida så fort det fick sin menstruation – då blev de kvinnor alltså från nio års ålder. Det

finns en tidlöshet i den gravida kvinnans situation, menar Dahnberg, att hon då som nu inte är berättigad att själv avgöra när hon är redo att bli gravid utan ständigt blir dömd utav samhället.

Utställningen *Frames of Life* baseras på ett ramverk av livets stora frågor och tankar, som betraktaren själv kan relatera till. Det är en utställning som växer i betraktarens inre.

Utställningen skildrar således föreställningar om kvinnan; genom att vrida, vända och samtidigt föföra bygger och reducerar Dahnberg föreställningar om kvinnan. Tänk att kvinnans sexualitet fortfarande har en så stark förankring i den kristna historiska kontexten.

Vanja Pihl och Marie Berggren
Konstvetarstuderande, Stockholms universitet